

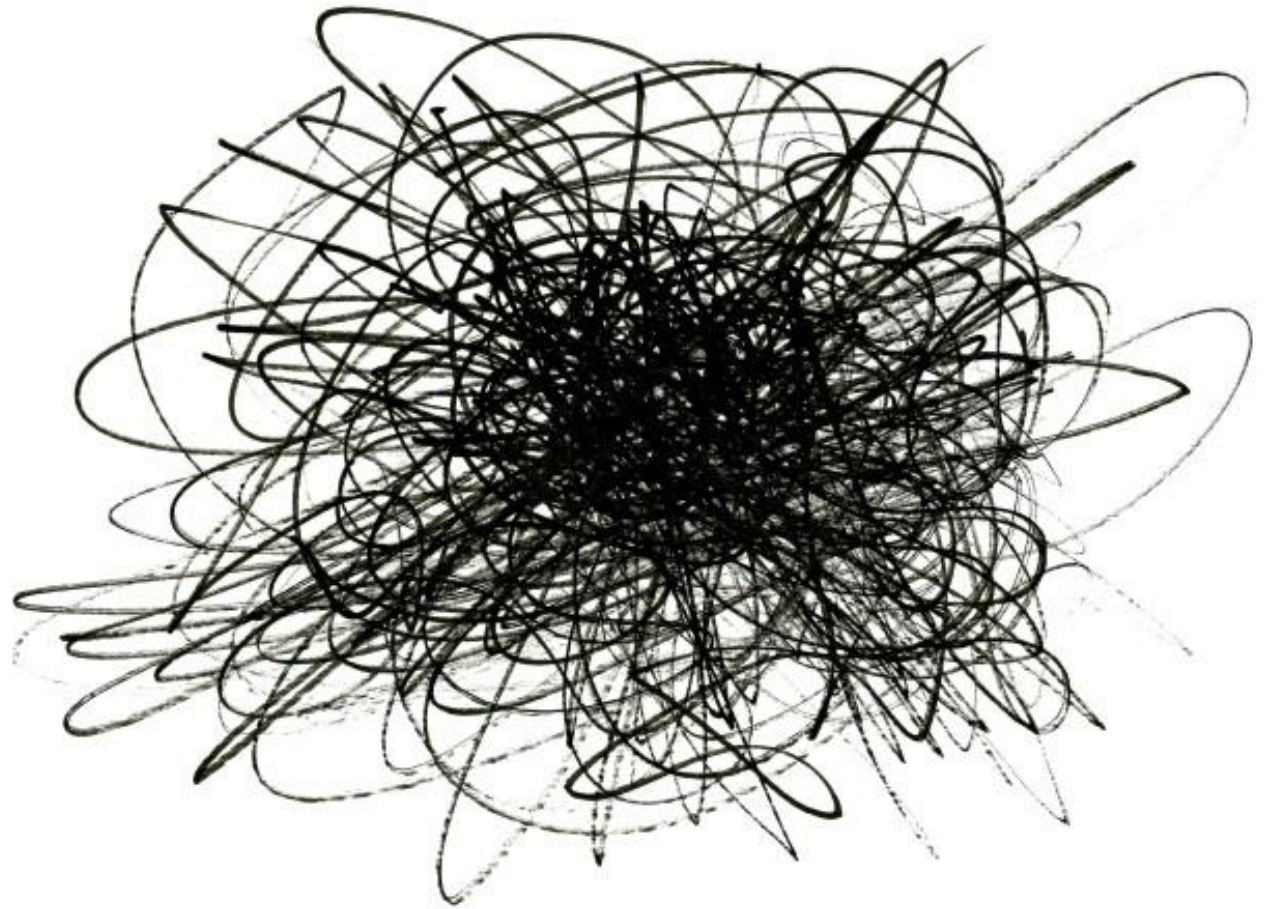
Vyhledávání informací

Úvodní organizační hodina
Úvod do procesu vyhledávání
22. 9. 2023

Kdo jsem?

- Tomáš Marek
- *marek@kisk.cz*

Kde běžně vyhledáváte?

„Why can't I just use Google?

My professor told me that I have to use the library to do research for my assignment, but I'm not really sure why. I usually just use Google for the information I need.“

„Why can't I just use Google?”

My professor told me that I have to use the library to do research for my assignment, but I'm not really sure why. I usually just use Google for the information I need.“

Google
prohledává jen
povrch internetu.

Na web může
každý dát
cokoliv.

Máme na to
specializované
nástroje.

Všechno není
k nalezení
na webu!

Za kvalitní
informace se
často platí.

V knihovně
jsou školení
profesionálové.

Knihovna
nejsou jen
tištěné knihy.

SURFACE WEB

4%

Google
Bing

Wikipedia

DEEP WEB (not picked up by search engines)

Medical Records
Financial Records
Legal Documents
Subscription Information
Scientific Reports
Competitor Websites

Academic Databases

Multilingual Databases

Academic Records

Government Resources

Organizational Repositories

90%

DARK WEB (only searchable with Dark Web browsers)

Encrypted Sites

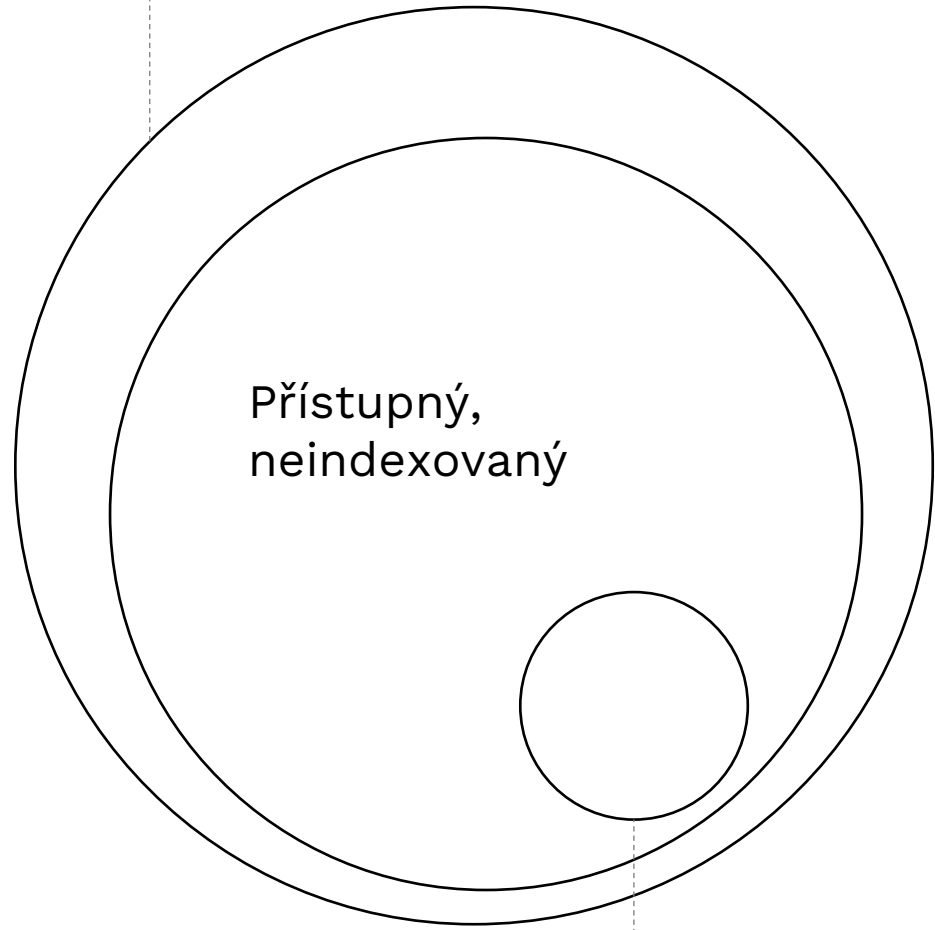
Private Communication

Contraband Sales

Illegal Information

6%

Přístupný,
indexovaný

Přístupný,
neindexovaný

Omezený přístup,
neindexovaný

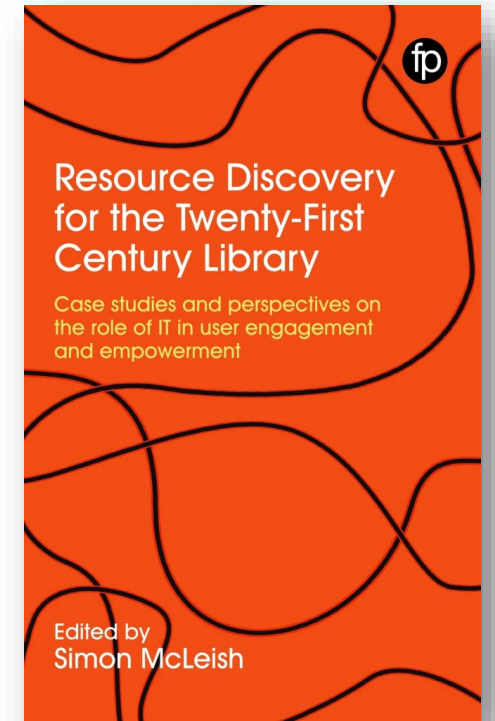
resource discovery

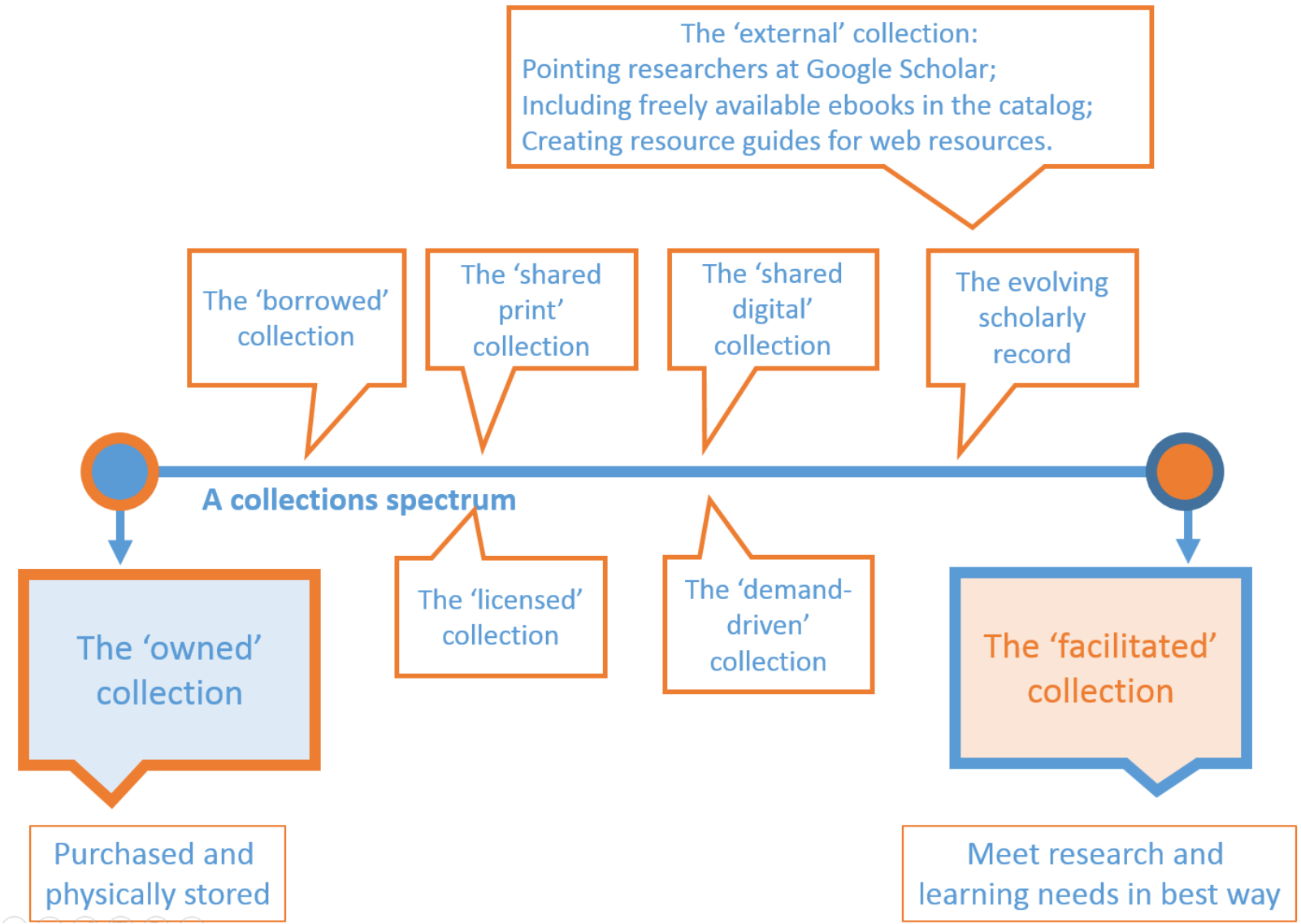
objevování zdrojů se často děje jinde než v knihovně

knihovní fondy už nejsou nutně centrálním zdrojem
informační vzácnost -> informační nadbytek

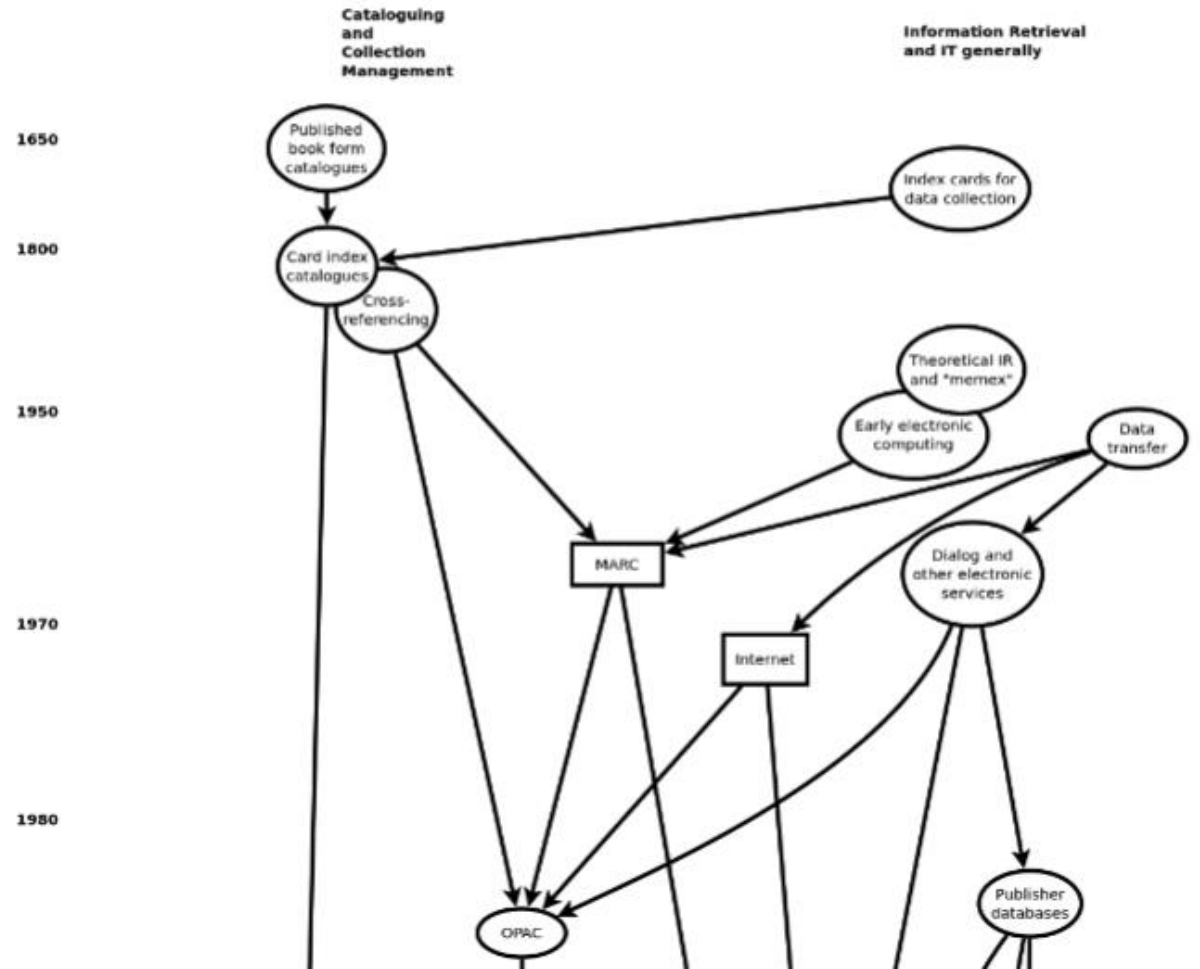
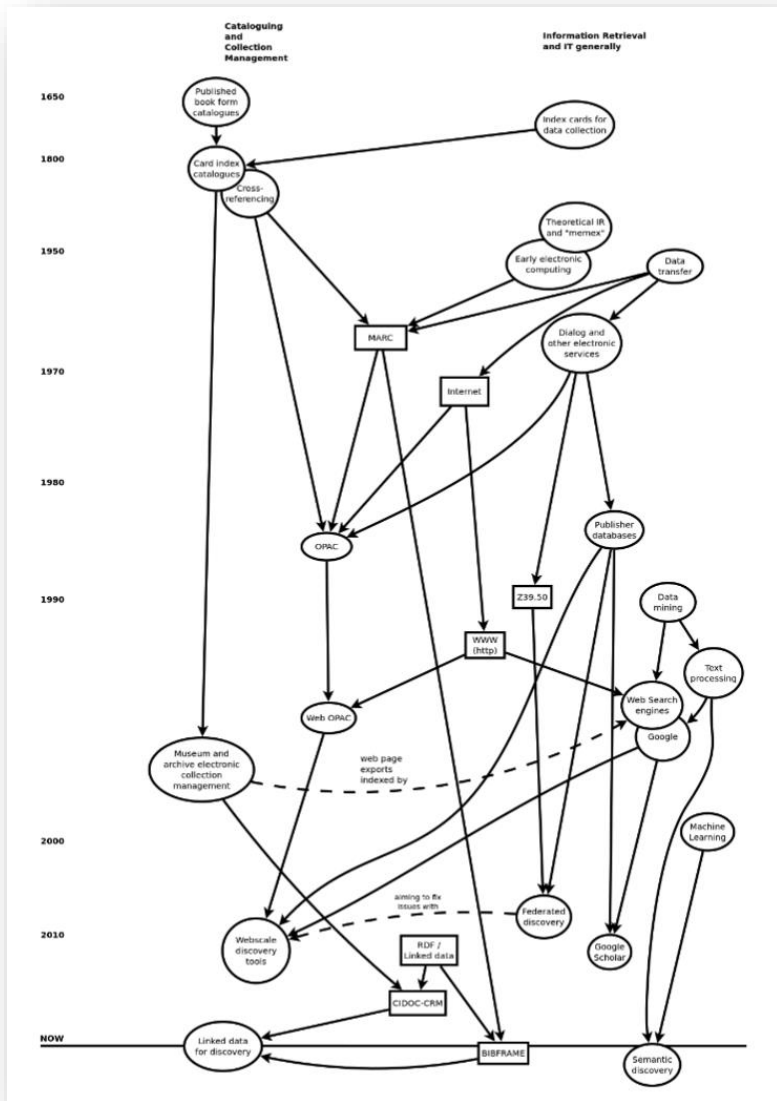
rekonfigurace workflow

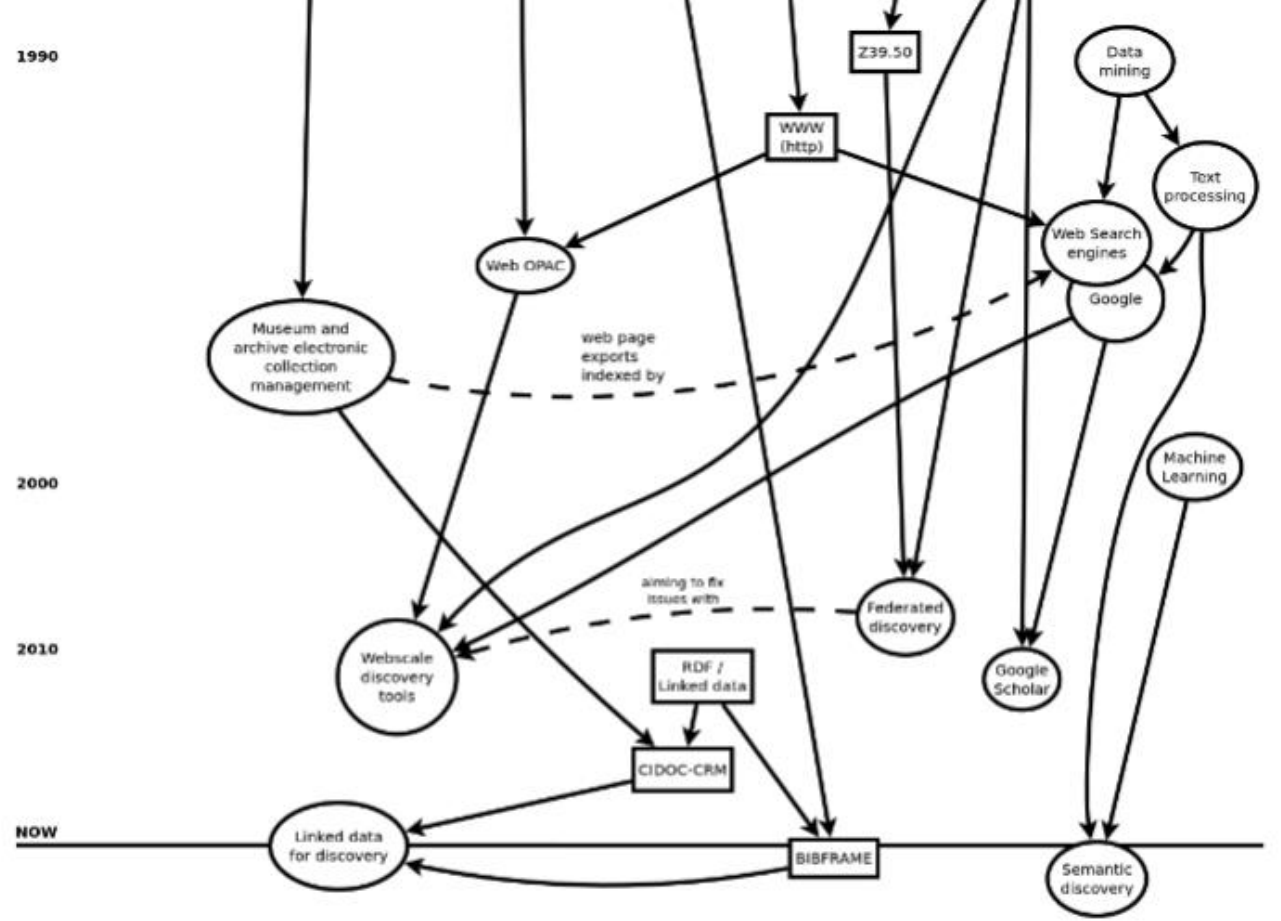
*workflow budované okolo knihovny a jejích služeb ->
očekávání, že knihovní zdroje zapadnou do osobního
workflow, které obsahuje množství zdrojů a nástrojů*

Google není zlo...

Vyhledávačka

Vyhledávačka

Dva turisté se v roce 2012 ocitli u soudu poté, co se opili a ukradli (koho/co?) jménem Dirk ze zábavního vodního parku v Austrálii.

Období: Dnes ▼ Zdroje ▼ Rozšířené ▼ Operátory ▼

Graf

Anotace

Schránky

Schránka

1053

[Připojit schránku...](#)

Vítejte v aplikaci
Můj.Anopress.cz

Víte, že...

si můžete zobrazit historii Vašich monitoringů?

Často máme různé cesty.

Vyhledávání není jen web!

Na laně i na plátně

Je už posledním nestorem početné rodiny Berouskovy, žijícím v Brně: setká-li se člověk s pamětníkem artistické slávy, jímž pětasedmdesátiletý Jan Berousek, rodák z Javorníku na Jesenícku je, pak je dobré si vzít na pomoc tužku. Neboť sled jmen je příliš členitý.

Dědeček měl takové zvláštní jméno, jaké se dnes už neddává, psal se Silas Berousek a pocházel z Vlásenic u Tábora. Doma o něm vždy vyprávěl, že byl loutkohercem, ale původně držel zvěřinec. To, že v našich rodinách bývalo vždycky tolik dětí, vycházelo tak trochu z nutnosti — přivírá s úsměvem oči Jan Berousek — když se chtěla postavit skupina, aby bylo z čeho...

Měl tedy dědeček Silas čtyři syny, Josefa, Jana, Karla a Františka: první tři se věnovali artistice, poslední převzal menažérii. Jan vychovával opět Jana (našeho vypravěče), Matěje, který před nedávnem zemřel v Brně jako sedmasedmdesátiletý, Martu (1901), žijící v pražském Proseku, Emu (1903), dítě v brněnských Židenicích a Karla (1905), jenž bydlí v Ústí nad Labem.

Provazochodecké umění převládalo, někteří Berouskové však později přešli do kolektivu artistů pod šapitó: Matěj Berousek projel od roku 1956 Sovětský svaz, Indii, Rumunsko, Bulharsko, Polsko, Španělsko, Norsko, Dánsko, Holandsko, Anglii a Švédsko, kde reprezentoval československé barvy, některé země navštívil několikrát. Plátna tvrdá průpravá, artistická škola pro mladou generaci, umístěná v Horních Počernicích, se teprve otvírala.

Jan Berousek začínal jako provazochodec od svých devíti let. — Rádí jsme jeli do Uherského Hradiště, do Kroměříže, dobrý býval Pterou,

Olomouc a Ostrava, i Královo Pole — ale na tak velkém náměstí, jako má třeba Prostějov, se někdy vybralo stěží tisíc korun, když byla nezaměstnanost... Konkurenci jsme měli i mezi sebou, na laně chodili Triškové z Brandýsa, Lankašové, Šmidové, Kaisrové — ti přetrvali do dneška... Ostatně, byly mezi námi rodinné vztahy, artistické svady dbaly na profesi...

Je tu však ještě jeden mezník této cesty. Brněnští občané zhlédli první pohyblivé obrazy v hotelu Grand už v létě 1896, rok po vynálezu bratří Lumířů, k prvním majitelům kinematografu patřil rovněž pražský Josef Šváb-Malostranský, jak známo sám herec, který promítal na přelomu století i v Brně v tzv. Doretově dvoře, tedy tam, kde je dnes přibližně premiérové kino Družba.

Rodiče Jana Berouska zakoupili v roce 1901 v Linci kočovné kino za těžce vydobytých 300 zlatých, aby si zajistili živobytí i na zimu, přilepšili si svého času varietém, kde se na činěnce objevil také Gustav Frištenský. K promítání přístroj bylo ovšem nutné pořídit si hned i filmy, půjčovny zůstávaly zatím snem. Tak se stalo, že Jan Berousek starší uoděhl na brněnském „cirkusplacu“ poblíž dnešní Olomoucké ulice jedna z prvních představení. Patrně dosud neznámé zjištění pro filmového historika.

Z filmů mohli diváci oči nechat na Panně orleánské — už tehdy kolorovaném snímku — a na Saulu a Davidovi, pak ještě na Rusko-japonské válce — vzpomíná vypravěč, který se mimo jiné věnoval do roku 1945 také filmovému plátnu.

Děchodce? Jenom někdy... Jan Berousek zastane ještě kus práce v brněnském Parku kultury a oddechu mezi růžemi z papíru, které voní vzpomínkami nejvzdálenějšími. (n)

mologická (O). ISBN 80-210-3913-2.

THOMPSON, Kristin a David BORDWELL. *Dějiny filmu: přehled světové kinematografie*. 2., opr. vyd. Přeložil Helena BENDOVIČ. V Praze: Akademie múzických umění, 2011. ISBN 978-80-7331-207-7.

Český život: Měsíčník pro literaturu, umění a vědu. Praha: Klub socialistické kultury, 1947, I.(1.).

Danielis, A. *Česká filmová distribuce po roce 1989*. časopis *Illuminace*, 2007, roč. 19, č.1.

Klimeš, Ivan. *Kinematograf, rakouský stát a české země 1895-1912*. časopis *Illuminace*, 2002, roč. 14, č. 1.

Na laně i na plátně [výstřižek z novin]. Brno, [cca 1985]. Rodinný archiv rodiny Berousků, Brno.

Osobní materiály Jana Berouska: *Deník tržeb*

Osobní materiály Jana Berouska: *Vysvědčení o způsobilosti k samostatné obsluze promítacího přístroje Brno, 1930*

Osobní materiály Jana Berouska: *Licence ku pořádání veřejných představení kinematografem č. 9.212/I – 7*.

Vlastivědný věstník moravský. Brno: Muzeijní a vlastivědná společnost 1991 43(1) ISSN

Vyhledávání informací

TDKIV: Činnost, jejímž cílem je identifikace relevantních dokumentů nebo informací v informačních zdrojích (*např. plnotextové nebo bibliografické databáze*). Vyhledávání informací probíhá obvykle na základě konkrétního požadavku uživatele za pomoci dotazovacích a selekčních jazyků.

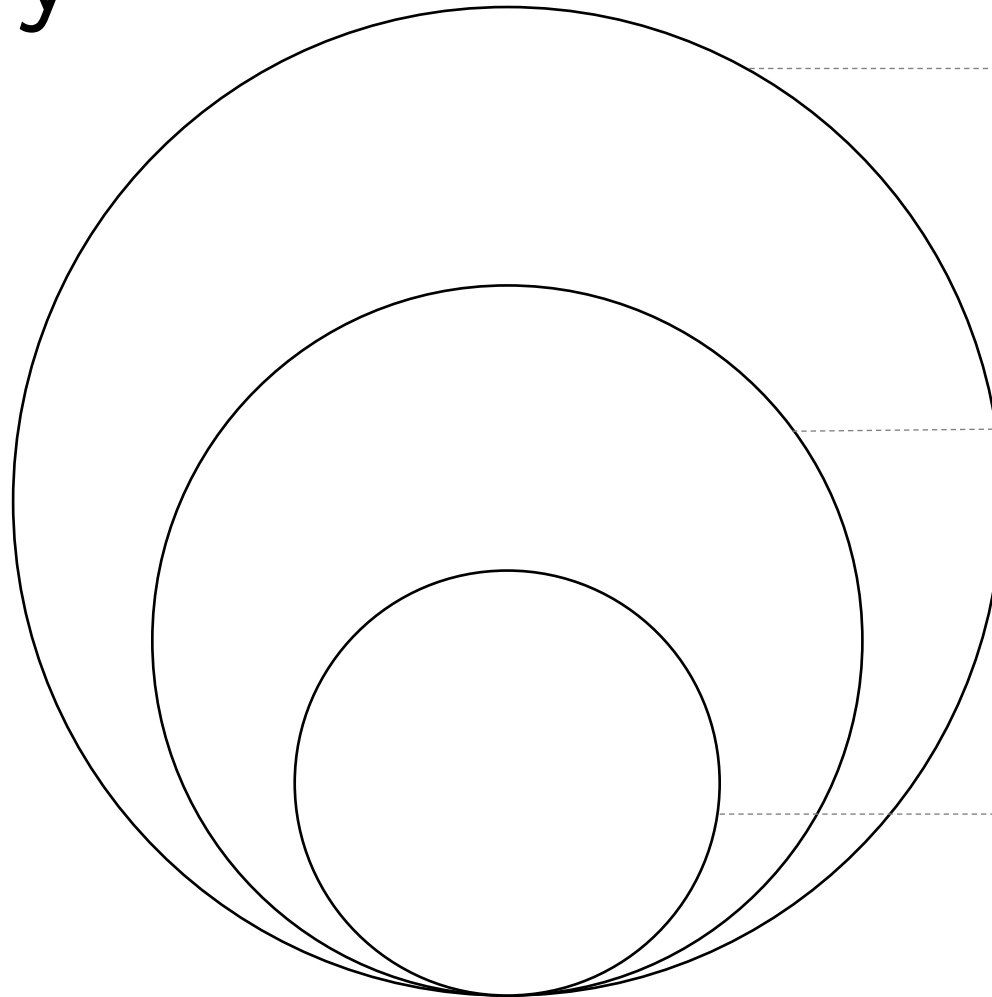
Information retrieval

Information retrieval (IR) is the science of searching for *information* in documents, searching for documents themselves, searching for metadata which describe documents, or searching within hypertext collections such as the Internet or intranets. *(IGI Global)*

Tradiční modely vyhledávání

- tradiční model: jasný informační dotaz se páruje s reprezentací dokumentu v systému (*lookup search*)
→ *jedna správná odpověď nebo výsledek vyhledávání, případně v širší perspektivě více dokumentů s jasným vymezením*
- od 90. let nové pohledy, protože tradiční modely nereprezentovaly jak lidé interagují s vyhl. systémy a webem
- alternativní přístupy a modely překonávají paradigma „*dotaz-výsledek*“

Wilsonův ložiskový model

Informační
chování

Information
behaviour

Hledání
informací

Information-
seeking
behaviour

Vyhledávání
informací

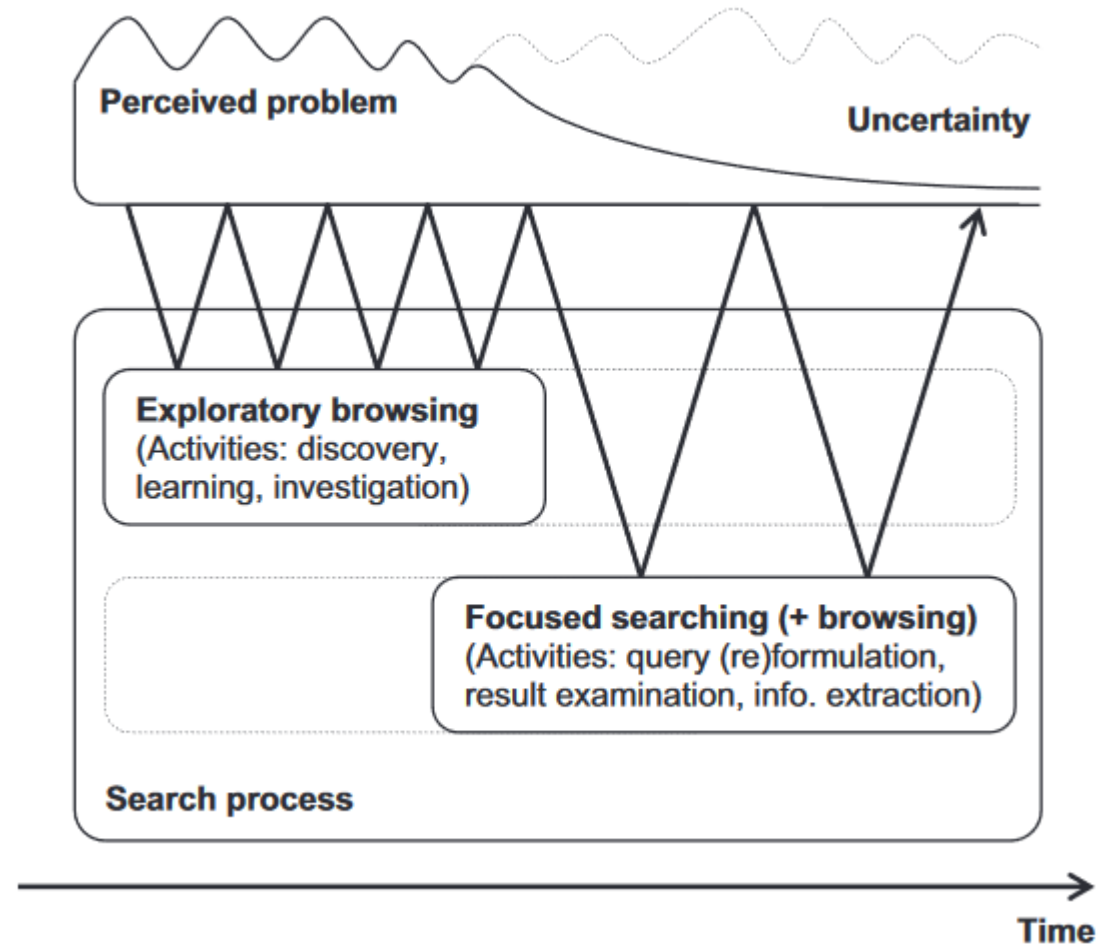
Information
search
behaviour

Nové modely vyhledávání

- IIR; exploratory search
- *„an information-seeking problem context that is open-ended, persistent, and multi-faceted and information-seeking processes that are opportunistic, iterative, and multi-tactical“*
([White, Roth, 2009](#))
- váhavé dotazy, proximální dokumenty, prozkoumávání prostředí, selektivní výběr, strategie se tvoří postupně
- exploratorní vyhledávání je stále vágní pojem

Exploratory search

- exploratory browsing
- focused search

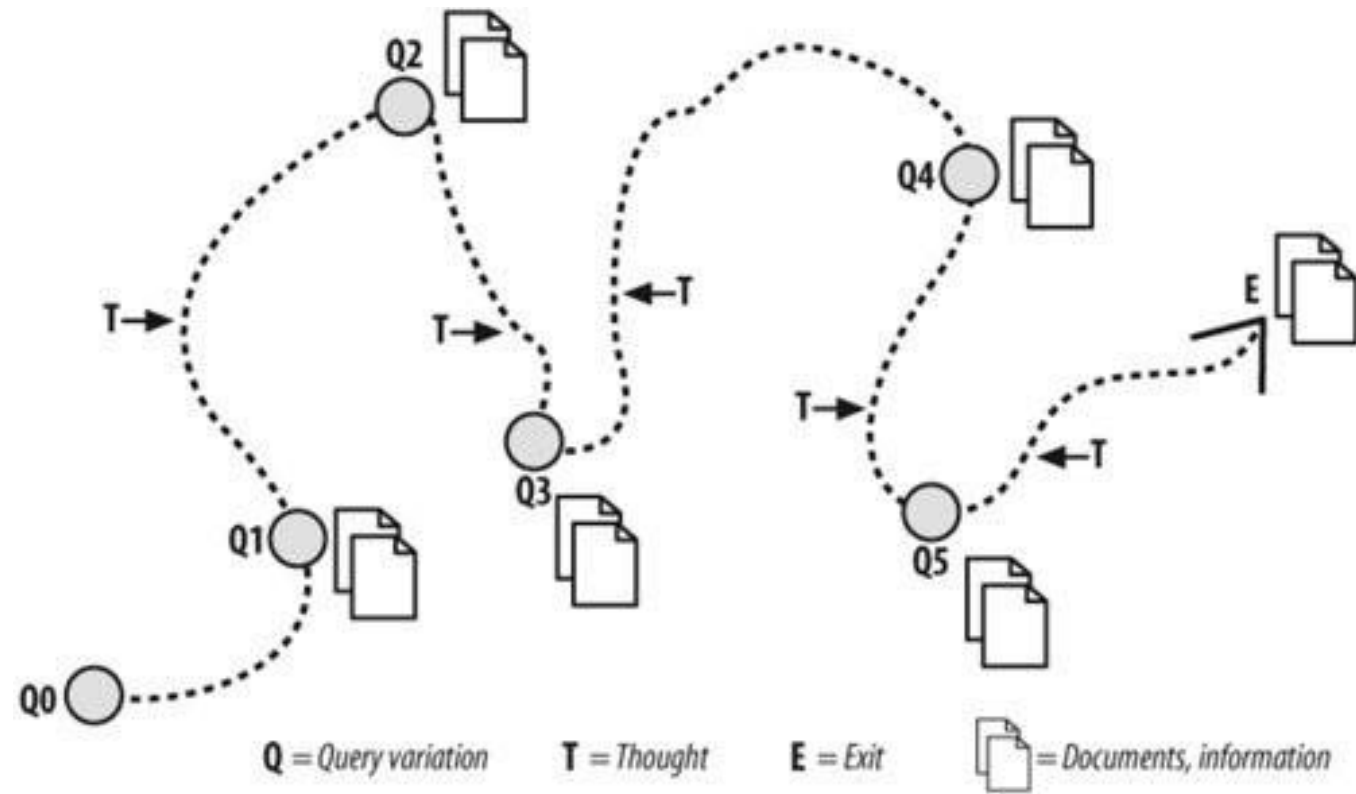

Nové modely vyhledávání

- berrypicking (Marcia Bates, 1989) – *před webem*
- dynamická alternativa k tradičním modelům IV
- metaforický konstrukt sbírání borůvek

- information foraging theory – *s webem*
- IV jako metafora organismu v honbě za přežitím
- vyhledávání jako lov, lidé jako lovci

- exploratorní vyhledávání je i o cestě samotné

UNDERSTANDING INFORMATION RETRIEVAL SYSTEMS

| MANAGEMENT, TYPES, AND STANDARDS |

Edited By
MARCIA J. BATES

 CRC Press
Taylor & Francis Group
AN AUERBACH BOOK

Co nás čeká?

- Proces vyhledávání
- Vyhledávání jako služba
- *Techniky a modely vyhledávání*
- Rešeršní strategie a jejich aplikace
- Hodnocení výsledků vyhledávání (*a systémů*)
- Zpracování výsledků vyhledávání
- Vyhledávání různých typů informací a dokumentů
- Praktické dovednosti ve vyhledávání

Vyhledávače

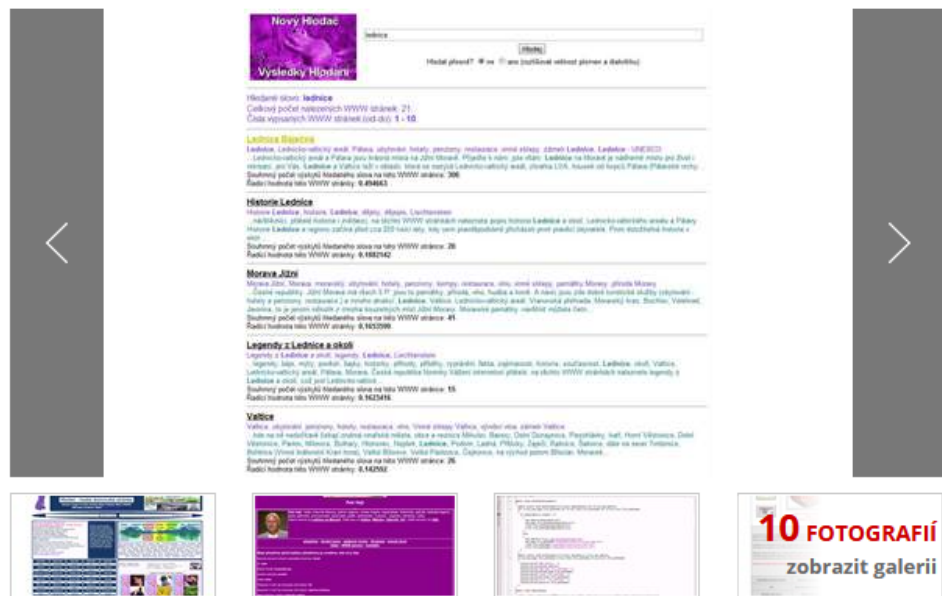
Hlodač měl být lepší než Google. Ani po deseti letech „jiné objekty“ brněnského programátora revoluci nepřinesly

David Polesný
28. února 2020

SDÍLET NA FACEBOOKU

TWEETNOUT

Před deseti lety, v únoru 2010, se v České televizi vysílala investorská reality show Den D v rámci které vystoupil se svým nápadem i Petr Heil – programátor

Doporučujeme

ONLINE: Rusové vyhrožují USA kvůli HIMARS, Ukrajinci postupují k

FOTOGALERIE: Osudové ženy Cristiana Ronalda. Která je nejhezčí?

Sociální smír žádá dát přednost řešení následků před odstraňováním příčin

Už zpočátku budil projekt Petra Hejla nedůvěru a žádanou investici nezískal. Dokázal však vzbudit zvědavost a následně kýžený **milión vymámil od řady drobnějších investorů**. V únoru 2013 pak prezentoval své výsledky v podobě ukázky výsledků jeho vyhledávače a Googlu. Jeho „Hlodač“, jak svůj vyhledávač nazval, nabízel údajně o 20 % relevantnější výsledky. Hodnocení však bylo sporné a prototyp vyhledávače ani nebyl dostupný na veřejném webu.

Čižinský: Ve Spolu jsou šibři a kmotři, Prahu chceme protkat

LG OLED
OLED TV od LG s 55" a 120Hz obrazem v rekordní slevě. Cena spadla těsně

Diablo Immortal má šílenou politiku mikrotransakcí. Vyexpení

Aktéři procesu vyhledávání

- původce informace, autor
- instituce (*producenti, zprostředkovatelé*)
- informační profesionál
- informační systémy a informační zdroje
- uživatel -> *„a very subtle problem — how one person tries to find out what another person wants to know, when the latter cannot describe his need precisely.“*

The Process of Asking Questions

Received 22 March 1962

ROBERT S. TAYLOR

*Associate Librarian and Director
Center for the Information Sciences
Lehigh University Library
Bethlehem, Pennsylvania*

● Introduction

In the concern of the past decade for the storage and retrieval of recorded information, relatively little attention has been given to the area of the question—its generation, its relation to the retrieval system, and its effect on the inquirer. To be sure, many pious words have been heaped on that paragon of virtue, the user. On occasion, however, an uneasy voice asks if the systems we are designing may be technically too advanced (but socially maladjusted) for present use. The user has thus been faced with two choices: "wanting what he gets", or setting up his private information system which excludes information beyond his familiar sources.

It is not the purpose of this paper, however, to discuss the criteria for information systems. Its objective is to explore the territory of questions and answers to mark out the major features, the limits, and the areas that might be fruitfully investigated. Instead of offering an analysis of the culture of man-system relationships, we will examine the individual's approach to question formation, question asking, and answer receiving. This is a rhetorical paper, posing more "questions" than "answers."

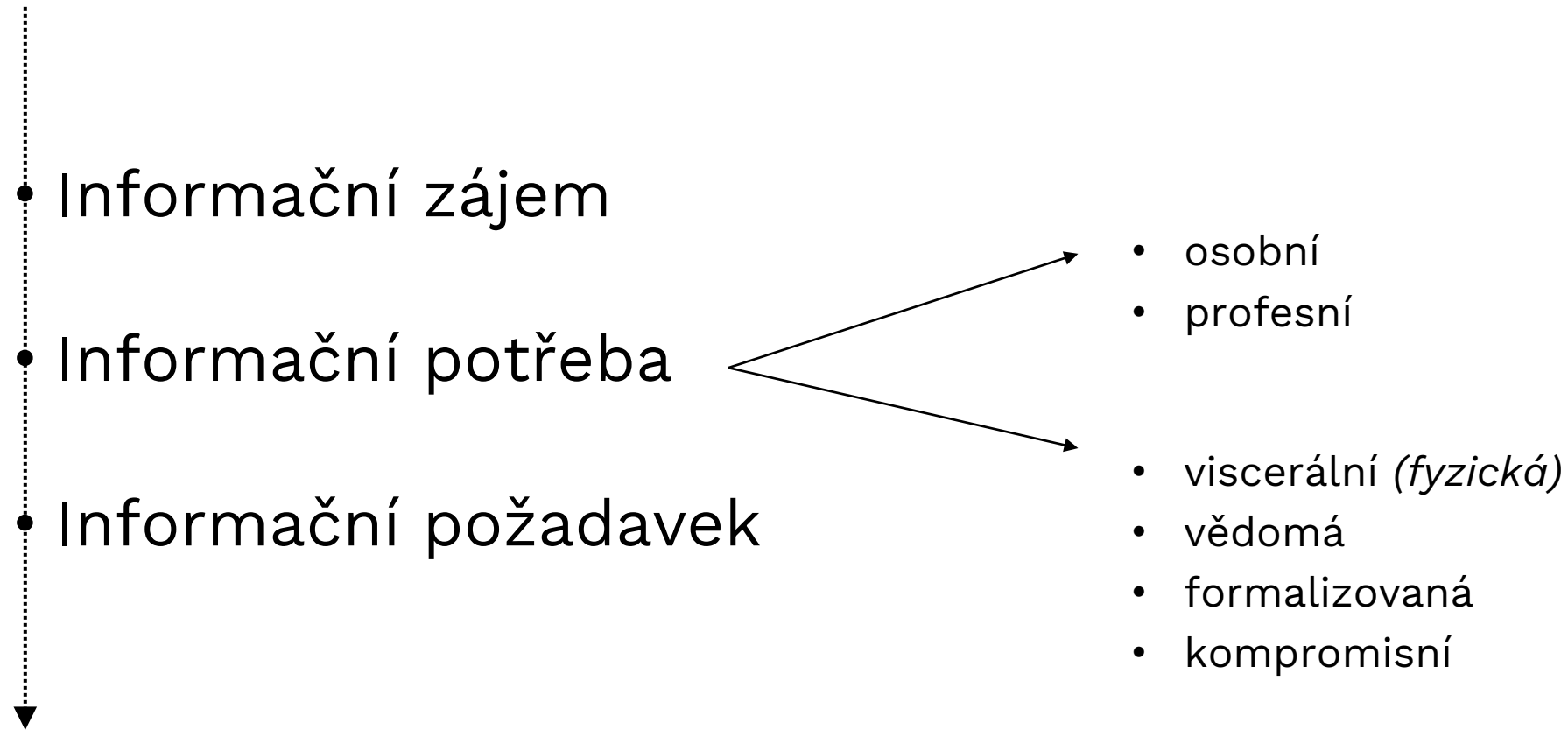
Before exploring the area, we should examine the luggage we carry, for some of it may impede our progress.

Although we probably cannot discard any at the moment, we can at least scan it to determine what may be suspect.

Despite the words "information retrieval", we deal with discrete things—books, reports, papers, drawings, etc.—rather than with information *per se*. This may be the problem, although there is little we can do about it now except to note the fact. We want information, although our questions are molded by the anticipated receipt of physical items. This relationship between what we want and what we expect to get is crucial to the discussion of questions.

Approached from the complex of communication, these physical pieces are seen as coupling devices between the generator and the user of information (2). Our ideal is to bring two people together through the printed page. We assume that man talking with man is the best possible form of communication. A high level of noise exists in person-to-person communication. We seem, however, to be able to separate signal and noise in oral communication better (on a short-term basis) than in written communication. The latter, however, enjoys a higher esteem in the traditions of Western civilization. It is worth considering whether the rigidities of print impose an excessive restraint in reducing noise at the expense of communication. Although such an analysis is not part of this paper, it exists as part of our baggage.

Uživatel v procesu (Taylor, 1962)

ABSTRACT

Information need is a fundamental concept within Information Science. Robert Taylor's seminal contribution in 1968 was to propose a division of information needs into four levels: the visceral, conscious, formalized and compromised levels of information need. Taylor's contribution has provided much inspiration to Information Science research but this has largely remained at the discursive and conceptual level. In this paper, we present a novel empirical investigation of Taylor's information need classification. We analyse the linguistic differences between conscious and formalized needs using several hundred postings to four major Internet discussion groups. We show that descriptions of conscious needs are more emotional in tone, involve more sensory perception and contain different temporal dimensions than descriptions of formalized needs. We show that it is possible to differentiate levels of information need based on linguistic patterns and that the language used to express information needs can reflect an individual's understanding of their information problem. This has implications for the theory of information needs and practical implications for supporting moderators of online news groups in responding to information needs and for developing automated support for classifying information needs.

Information Processing and Management 56 (2019) 77–90

Contents lists available at ScienceDirect

Information Processing and Management

journal homepage: www.elsevier.com/locate/infproman

The language of information need: Differentiating conscious and formalized information needs

Ian Ruthven
Department of Computer and Information Sciences, University of Strathclyde, Glasgow, United Kingdom

ARTICLE INFO

Keywords:
Information needs
Internet forums
Emotions
Cognition
Sensation

2010 MSC:
00-01
99-00

ABSTRACT

Information need is a fundamental concept within Information Science. Robert Taylor's seminal contribution in 1968 was to propose a division of information needs into four levels: the visceral, conscious, formalized and compromised levels of information need. Taylor's contribution has provided much inspiration to Information Science research but this has largely remained at the discursive and conceptual level. In this paper, we present a novel empirical investigation of Taylor's information need classification. We analyse the linguistic differences between conscious and formalized needs using several hundred postings to four major Internet discussion groups. We show that descriptions of conscious needs are more emotional in tone, involve more sensory perception and contain different temporal dimensions than descriptions of formalized needs. We show that it is possible to differentiate levels of information need based on linguistic patterns and that the language used to express information needs can reflect an individual's understanding of their information problem. This has implications for the theory of information needs and practical implications for supporting moderators of online news groups in responding to information needs and for developing automated support for classifying information needs.

1. Introduction

The concept of information need has been fundamental to many models and studies within Information Science and has been the motivation for much research on information seeking, information use and interactive systems design. In his seminal work on information needs, Taylor proposed that information needs exist across four levels: the visceral, conscious, formalized, and compromised levels (Taylor, 1968). The visceral need is the unexpressed need that may only reflect a 'vague feeling of dissatisfaction' one that is 'probably inexpressible in linguistic terms' and, as Cole later put it, 'unspecifiable even to the user herself' (Cole, 2015). The conscious need is 'a conscious mental description of an ill-defined area of indecision' that results from the conscious recognition of a problem that requires attention. The formalized need is 'a qualified and rational statement of his question', i.e. a clear expression of an information need. Finally, the compromised need is the question that is posed to the (human or technical) information system.

Although Taylor seemed concerned that what he was stating was obvious, at least to library professionals, his conceptualisation of information need levels has been immensely influential and his paper has become one of the most cited works in Information Science (Tyackson, 2015). It has influenced research within Information Science, including work on system design, e.g. (Hoenkamp, 2015), and information behaviour studies, e.g. (Péladot, 2017), and outside of Information Science, e.g. the work of Jansen who used Taylor's four levels to model the process of selling online (Jansen & Hoppenbrouwers, 2017).

Chang's recent citation analysis of Taylor's paper demonstrated that the four levels of information need has been the most cited

Co nás bude zajímat nejvíce?

- Uživatel a jeho inf. potřeba, především jak z uživatele dostat informační požadavek co nejvíce odpovídající jeho informační potřebě – *referenční rozhovor*.
- Informační profesionál a jeho/naše role ve vyhledávání informací, především dovednosti ve *vyhledávání zdrojů, jejich hodnocení a zpracování*.
- Informační zdroje a jejich struktura, jak fungují, jak je dotazovat co nejefektivněji. *Typy dokumentů a informací, které jsou v nich uloženy*.

Požadavky na ukončení

- Průběžné úkoly – *občasně mohou být*
- Rešerše na zvolené téma
- Zkouška (praktická)
- Docházka

Vyhledávačka na doma

Jaké je identifikační číslo lampy
pouličního osvětlení, která stojí vedle
vchodu do Mahenova památníku v Brně?

Příště...

- Kdo je to informační profesionál? Co musí umět?
- Vyhledávání jako služba knihoven.
- Jak vést úspěšný referenční rozhovor?
- Jak z člověka, který ještě neví co chce, dostat smysluplnou informaci o tom, co by možná chtěl?

Vyhledávačka

Rembrandt namaloval obraz filozofa hledícího na bystu řeckého básníka. Medailon na krku filozofa zřejmě reprezentuje další významnou osobnost. Kdo to pravděpodobně je?